

Correctievoorschrift VWO

2015

tijdvak 1

maatschappijwetenschappen

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 71 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Verkiezingen in Caribisch Nederland

---

1 maximumscore 1

Voorbeeld van een hypothese is:

Mensen die zijn gaan stemmen zeggen vaker dat de campagne nuttig was dan mensen die niet zijn gaan stemmen.

2 maximumscore 1

Het totaal aantal stemmen dat in Caribisch Nederland te behalen valt is zeer klein. (Alle Caribische stemmers bij elkaar leveren niet genoeg stemmen op voor één zetel.)

3 maximumscore 2

- Die percentages zijn zo verschillende omdat de te onderzoeken populaties van Saba en Bonaire zo verschillend van omvang zijn 1
- Bij een kleine populatie zoals op Saba, heb je een groter percentage nodig om eenzelfde mate van betrouwbaarheid te verkrijgen / om de uitkomst te mogen generaliseren 1

Vraag	Antwoord	Scores
4	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> De band die een kandidaat heeft met alle kiesgerechtigden die op hem kunnen stemmen is dat ze uit hetzelfde district komen Dat stimuleert kandidaten om zich vooral te profileren op de districtsbelangen omdat daarmee de meeste stemmen te vergaren zijn 	1 1
5	maximumscore 2 Als kiesdistricten de grootte moeten hebben van de kiesdeler dan wordt Caribisch Nederland toegevoegd aan een district waarin ze een minderheid zullen vormen. Ze kunnen dan ook binnen dat district geen zware stempel op de uitslag drukken. (Bij een opkomst van 80% is de kiesdeler ongeveer 65.000. Dat is veel hoger dan de 12.898 kiesgerechtigden in Caribisch Nederland.)	
6	maximumscore 4 Voorbeelden van juiste manieren zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> lid worden van een politieke partij op de eilanden een afdeling van een politieke partij oprichten lobbyen bij of contact zoeken met autoriteiten/politici/partijen massamedia inschakelen op het moment dat onderwerpen aan de orde zijn waarbij Caribische belangen in het geding zijn (Dat werkt vooral wanneer het Caribisch belang het Nederlandse belang raakt.) 	
	De genoemde manieren kunnen op de volgende wijze eraan bijdragen dat Caribische belangen meegewogen worden in de besluitvorming in Den Haag:	
	<ul style="list-style-type: none"> Een partijlid of een afdeling van een partij kan de aandacht van de partij op het belang richten. De partij kan het inbrengen in de besluitvorming. Door te lobbyen kan de aandacht van betrokkenen bij de besluitvorming op de Caribische belangen gevestigd worden. Via de media kunnen Caribische belangen ingebracht worden in het publieke en politieke debat. 	
	Voor het noemen van een juiste manier	1
	Voor een juiste bijbehorende wijze van bijdragen	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

- De wijze waarop respondenten verkregen zijn kan van invloed zijn. Het is immers mogelijk dat mensen die wel gestemd hebben meer bereidheid toonden om mee te doen met het onderzoek dan mensen die niet gestemd hebben en daardoor kunnen de mensen die wel gestemd hebben oververtegenwoordigd zijn 1
- Dat de respondent face-to-face geïnterviewd werd kan van invloed zijn. Tegenover een enquêteur die lijfelijk bij je staat kan het verleidelijk zijn om een sociaal wenselijk antwoord te geven en daarom zou vaker het antwoord 'ja' gegeven kunnen zijn 1

Opgave 2 Greenpeace en de internationale politiek

8 maximumscore 4

Doelstellingen van de Verenigde Naties zijn (twee van de volgende):

- handhaven van de internationale vrede en veiligheid;
- stimuleren van vriendschappelijke relaties tussen landen;
- bereiken van internationale samenwerking bij het oplossen van economische, sociale, culturele en humanitaire problemen;
- bevorderen van respect voor mensenrechten en fundamentele vrijheden.

Voorbeelden van een goede uitleg zijn:

- Mocht er toch een verschil van mening optreden dan dient het verdrag de vrede en veiligheid (1ste doelstelling) omdat het voorziet in een vreedzame oplossing via de rechters van het Zeerechttribunaal.
- Het zeerechtverdrag is door internationale samenwerking tot stand gekomen en kan problemen voorkomen omdat het duidelijkheid schept over internationale omgangsregels (2de en 3de doelstelling).
- Het is een teken van respect voor mensenrechten als een land internationale wetgeving volgt (4de doelstelling).

Voor het noemen van een juiste doelstelling 1

Voor een juiste uitleg bij een doelstelling 1

9 maximumscore 1

Bij intergouvernementele besluitvorming (is het niet voldoende als een meerderheid achter het besluit staat maar) moet ieder land met het besluit instemmen. Om dat te bereiken moeten voorstellen vaak aangepast worden, net zolang tot alle landen het ermee eens kunnen zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het klassieke beeld van de internationale orde: De actoren in het internationale speelveld zijn natiestaten die (in een anarchistisch domein uitgaande van hun eigenbelang en soevereiniteit) met elkaar samenwerken dan wel in conflict met elkaar zijn 1
- Post-klassieke internationale orde: Natiestaten spelen nog altijd een prominente rol maar hun speelruimte is beperkt door andere (f)actoren (zoals een toegenomen wederzijdse afhankelijkheid en een grotere rol voor internationale organisaties) 1

Voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Een kenmerk van het klassieke beeld is te herkennen in de opstelling van Rusland die uitgaat van de eigen nationale belangen en superioriteit en die daarbij geen buitenlandse inmenging duldt, niet van Greenpeace en ook niet van de Europese Unie of het Internationaal Zeerechttribunaal. Deze opstelling botst met het post-klassieke beeld dat naast de natiestaten ook andere organisaties van groot belang zijn voor de internationale verhoudingen. De Europese Unie, het Internationaal Zeerechttribunaal en Greenpeace werken vanuit dat laatste beeld 2

Opgave 3 Straffen voor een veiliger samenleving?

11 maximumscore 1

Strenger straffen is de onafhankelijke variabele en een veiliger samenleving is de afhankelijke variabele.

12 maximumscore 5

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De etiketteringstheorie: de sociale omgeving drukt het etiket 'crimineel' op bepaalde (afwijkende) gedragingen; mensen hebben de neiging zich conform dit etiket te gaan gedragen (selffulfilling prophecy) 1
- De bindingstheorie: vooral maatschappelijke bindingen of sterke integratie van mensen in intermediaire groepen zoals gezin, school en (niet-criminele) vriendengroep werken remmend op criminele impulsen 1
- De etiketteringstheorie is geschikt om bij deze onderzoeksvraag in te zetten omdat de 'hoge status' gezien kan worden als een etiket dat door zijn omgeving aan de ex-delinquent wordt opgelegd. Vanuit de etiketteringstheorie kan de verwachting geformuleerd worden dat de ex-delinquent zich conform dat etiket zal gedragen, waardoor de kans op recidive toeneemt 1

Vraag	Antwoord	Scores
	<ul style="list-style-type: none"> De bindingstheorie is niet geschikt omdat binding met een criminele jeugdgroep een andere binding is dan die waar de bindingstheorie naar verwijst. Een criminele vriendengroep kan niet gezien worden als een intermediaire groep waarmee een individu gebonden wordt aan de samenleving. Vanuit de bindingstheorie kan geen verwachting geformuleerd worden over de relatie tussen de hogere status en de kans op recidive Een voorbeeld van een hypothese is: Ex-delinquenten met een hoge status binnen een criminele vriendengroep recidiveren meer dan andere ex-delinquenten 	1 1
13	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Dit tekstdeel bevat vooral kritiek op een politiek rechtse visie op criminaliteit en dat blijkt uit het volgende citaat (of deel ervan): "De afschrikkende werking van de straf ... ter discussie stellen." (regels 42-50) In dit citaat wordt kritiek geleverd op de opvatting dat mensen gezien moeten worden als rationeel handelende, calculerende wezens die door hogere straffen worden afgeschrikt en die visie vinden we vooral bij rechtse politici 	1 1
14	maximumscore 3	
	<p>Bijvoorbeeld drie van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het aantal aangiftes op zich zegt weinig. Veel slachtoffers van fietsendiefstal en van woninginbraak doen geen aangifte vanwege de verwachting dat het doen van aangifte hen niets zal opleveren. De gevoeligheid voor bepaalde delicten kan veranderen. De publieke aandacht voor een bepaald type delict kan invloed hebben op de aangiftebereidheid van slachtoffers. Als een politiekorps in een bepaalde periode extra aandacht besteedt aan een bepaald type delict dan wekken de getallen de indruk dat juist dat type delict in die periode vaker voor is gekomen dan in andere periodes, terwijl het verschil helemaal veroorzaakt kan zijn door de extra opsporingsinspanning. Als er aangifte gedaan wordt van tasjesroof kan dat geregistreerd worden als vermogensdelict maar ook als geweldpleging, maar niet als beide. Eén van beide delicten blijft dus buiten beeld. Als de daad bij beide delictsvormen geregistreerd wordt dan lijkt het totaal aantal delicten groter. De beperkte verwerkingsmogelijkheid leidt in dit voorbeeld tot een vertekend beeld van de feiten. 	
	per juist antwoord	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 4

- Twee van de volgende doelen: vergelding, genoegdoening en handhaving van de rechtsorde / voorkoming van eigenrichting 2
- Voorbeelden van juiste redeneringen zijn: 2
  - Vergelding: door strenger te straffen wordt aangegeven dat de samenleving het delict als een ernstige zaak beschouwt en dat daar niet lichtzinnig over gedacht wordt. Dat is zinvol, onafhankelijk van de vraag of straf recidive tegengaat.
  - Genoegehoening aan het slachtoffer: door strenger te straffen kan een slachtoffer ervaren dat zijn leed door de samenleving serieus genomen wordt. Deze ervaring is niet afhankelijk van de vraag of straf recidive tegengaat.
  - Handhaving van de rechtsorde / voorkoming van eigenrichting: de overheid geeft op deze wijze aan dat ze handhaving belangrijk vindt. De zwaarte van de straf kan dan gezien worden als een maat voor belangrijkheid. Dat is ook het geval als straf geen effect heeft op recidive.

Opmerking

Beveiliging van de maatschappij en burgers is in dit geval geen goed doel van sancties omdat in de stam staat dat ervan uitgegaan wordt dat de criminaliteit niet zou afnemen.

16 maximumscore 2

Voorbeelden van een andere factor met toelichting:

- Het type delict waarvoor een vrijheidsstraf gegeven wordt verschilt van dat waarvoor een geldboete gegeven wordt. Sommige type delicten vereisen bijvoorbeeld intelligentie. Iemand die daarvoor gepakt wordt denkt bijvoorbeeld niet “dat moet ik nooit weer doen” maar “dat moet ik de volgende keer slimmer aanpakken”.
- Het type delinquent dat een vrijheidsstraf krijgt verschilt van het type dat een geldboete krijgt. Sommige delinquenten veranderen minder makkelijk hun gewoontes.

17 maximumscore 4

- Als het OM besluit om te seponeren omdat het strafbare feit niet bewezen kan worden dan kun je niet spreken van recidive als de verdachte opnieuw met het OM in aanraking komt 1
- De schuld van de verdachte is in dat geval niet vastgesteld en je kunt pas spreken van recidive als iemand een delict opnieuw pleegt 1
- Als het belang om niet te vervolgen groter geacht wordt dan het belang om wel te vervolgen kun je wel spreken van recidive 1
- De officier heeft bij deze gevallen geen probleem met het leveren van het bewijs maar seponereert vanwege een andere reden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 Verstrengeling van media met politiek

18 maximumscore 2

- Mediatisering van de politiek houdt in dat de invloed van de media op de politiek steeds groter wordt 1
- Uit de regels 14-16 / 21-24 van tekst 5 blijkt dat de invloed van kranten (zijn een deel van de media) erg groot is 1

19 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Omdat de oppositie vrijwel altijd andere opvattingen heeft dan de regering is dit gegeven niet opmerkelijk of politiek relevant. (Een artikel heeft pas nieuwswaarde als het voldoet aan één of meerdere criteria die gelden voor de selectie van nieuws.)

20 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Volgens de agendasettingtheorie hebben media geen direct effect op de meningen van mensen maar bepalen media wel – door de hoeveelheid aandacht die ze aan bepaalde onderwerpen besteden – wat mensen belangrijk vinden en waar ze over praten 1
- In de regels 1-4 staat dat burgers politici afrekenen op de onderwerpen die populair zijn bij de pers. In de tekst staat helemaal niets over de standpunten die door de pers worden ingenomen, die zijn kennelijk niet van belang voor de wijze waarop burgers hun politici afrekenen. In deze tekst is dus de agendasettingtheorie te herkennen 1

21 maximumscore 2

Drie van de volgende:

- scheiden van feiten en meningen
- hoor en wederhoor toepassen
- gebruikmaken van meerdere informatiebronnen / checken van nieuws
- streven naar objectiviteit
- juiste weergave van feiten

indien drie juist 2
indien twee juist 1
indien minder dan twee juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
22 maximumscore 2	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Objectiviteit in absolute zin is niet mogelijk, omdat het referentiekader van de verslaggever altijd een rol speelt in de perceptie en beoordeling van de te beschrijven situaties / omdat er bijna altijd sprake is van een noodzakelijke selectie in het aanbod van het nieuws en bij die selectie speelt het referentiekader een rol 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Als de lezer weet wat de politieke voorkeur van de verslaggever is dan kan hij scherper opmerken welke keuzes zijn gemaakt en op welke momenten de verslaggeving gekleurd is 	1
23 maximumscore 3		
	<ul style="list-style-type: none"> spreekbuisfunctie: "De fractievoorzitter ... de politiek." (regels 20-42 of een deel ervan) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> amuserende/recreatieve functie: "Waken is vermaken geworden." (regels 50-51) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> socialisatiefunctie: "In haar ... kunnen maken." (regels 56-64) 	1
24 maximumscore 3		
	<ul style="list-style-type: none"> Medialogica: Het ontstaan van publieke opinie omdat beleidsmakers, journalisten en burgers/consumenten zich bewust of onbewust aanpassen aan de kaders en regels van de media 	1
	<ul style="list-style-type: none"> De media concurreren met elkaar om de aandacht van het publiek. Politici willen 'zichtbaar' zijn en concurreren met elkaar om de aandacht van de media. De politicus met de meest opvallende uitspraken krijgt de aandacht van de media en van het publiek. Een aantal burgers zal zich afkeren van de politiek omdat zij de uitspraken van politici, die zij via de media te weten komen, vooral zien als pogingen om aandacht te trekken en niet als inhoudelijk gemotiveerde uitspraken 	1
	<ul style="list-style-type: none"> De media en de politici slagen erin om de aandacht te richten op politieke onderwerpen. Daarmee trekken ze de aandacht van burgers die zich met een minder spectaculaire berichtgeving afzijdig zouden houden 	1
25 maximumscore 2		
	<ul style="list-style-type: none"> ontzuiling 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Dat blijkt uit het verdwijnen van 'partijkranten' / het minder voorkomen van dubbelfuncties waarbij politici ook redacteur zijn / het niet meer in dienst staan van de politiek van de journalistiek 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5 Een Kamerlid stapt op

26 maximumscore 2

- Eén van de volgende voorbeelden van een gegeven: 1
  - gebrek aan eigen inbreng
  - de eigen minister ter wille zijn
  - eigen uitgangspunten stelselmatig opzij gezet
  - buitenlandbeleid aan de VVD gegund
  - motie onder druk afgezwakt
  - motie minder stellig geformuleerd
  - citaat van Bonis: “Ik heb geen ruimte ervaren om de vigerende lijn enigszins bijgesteld te krijgen.”
  - neuzen dezelfde kant op laten staan
- Uit dit gegeven blijkt een meer monistisch beeld van de Nederlandse politiek, want monistisch houdt in dat regering en de meerderheid in het parlement min of meer een eenheid vormen / dat de meerderheid van het parlement zich niet onafhankelijk ten opzichte van de regering opstelt 1

27 maximumscore 3

- Bonis had te weinig inbreng bij de beleidsbepalende taak 1
- Twee andere taken:
- (mede)wetgevende taak 1
  - controlerende 1

28 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Wij hebben een stelsel van evenredige vertegenwoordiging (zonder kiesdrempel) en daardoor heeft geen enkele partij ooit een meerderheid kunnen halen 1
- Om te kunnen regeren wordt er een coalitie gesloten tussen twee of meer partijen 1
- In een coalitie zijn compromissen noodzakelijk en die worden vastgelegd in een regeerakkoord. Er blijft weinig speelruimte over voor individuele Kamerleden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 2

Het past wel bij een kaderkrant omdat kaderkranten (bijvoorbeeld twee van de volgende kenmerken):

- inhoudelijk gericht zijn op beleidsinformatie / relatief veel aandacht geven aan politiek nieuws.
- achtergronden van gebeurtenissen belichten. De brief bevat informatie over de motieven van het Kamerlid dat de Kamer verliet.
- op een zakelijke / niet sensationele manier berichten.

per juist kenmerk

1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 1 juni naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Kwantitatief Onderzoek naar effect Informatiecampagne voor Tweede Kamerverkiezingen 2012 (p. 3).
tabel 1	Kwantitatief Onderzoek naar effect Informatiecampagne voor Tweede Kamerverkiezingen 2012 (p. 10).
grafiek 1	Kwantitatief Onderzoek naar effect Informatiecampagne voor Tweede Kamerverkiezingen 2012 (p. 4).
tekst 2	naar: http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3549638/2013/11/22/Tribunaal-Rusland-moet-crew-en-schip-laten-gaan.dhtml .
tekst 3	http://www.europarl.europa.eu/news/nl/news-room/content/20131018IPR22650/html/Parlement-aanklacht-tegen-Greenpeace-activisten-disproportioneel .
tekst 4	naar: Swaaningen, R. van (2012). Openbaar Bestuur: Tijdschrift voor beleid, organisatie en politiek, jrg. 22, nr. 11 (pp. 32-36).
tekst 5	naar: Os, P. van (2013). Wij begrijpen elkaar uitstekend (pp. 11, 16, 17). Amsterdam: Prometheus, Bert Bakker.
tekst 6	naar: Os, P. van (2013). Wij begrijpen elkaar uitstekend. (pp. 48, 54, 55). Amsterdam: Prometheus, Bert Bakker.
tekst 7	naar: NRC Handelsblad (2013, 24 augustus).
tekst 8	naar: Bonis, D. (2013, 24 augustus). NRC Handelsblad.